

SZÖVEGES INDOKOLÁS

A 2004. évi zárszámadáshoz

I. Általános indokolás:

Az Alsó-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 2004. évi elemi költségvetésében eredeti előirányzat 1166,8 M Ft. Az évközi előirányzat változások a feladatbővülésekkel párhuzamosan a 2004. év zárására az előirányzatot 1695,4 M Ft-ra növelte.

Az előirányzat másfélszeresére növekedett, mely több tényezőre vezethető vissza, elsősorban a pluszfeladatok, a védekezés, kormányzati beruházás, valamint a működési többletbevételek.

1.) *Az intézmény 2004. évi szakmai tevékenységének és működésének összefoglalása:*

A vízrajzi feladatok végrehajtását az alábbiak szerint foglalhatjuk össze:

2004-ben általában a megszokott rendben történtek a *vízhozammérések*, szélsőséges vízrajzi eseménnyel nem kellett számolnunk. Összesen 44 szelvényben folyt vízhozammérés (4 dunai törzsállomás - ebből 3 db társ-KÖVÍZIG-eké -, 6 belvízi törzsállomás, 34 pedig belvízi üzemi állomás).

Az összesen 450 vízhozammérést az éves ütemterv szerint végeztük.

Az év során az OKTVF jóváhagyta az ADCP műszer üzemszerű használatát, így ezt követően a Dunán már csak ezt használtuk (Mohács kivételével, ahol a magyar-szerb közös mérések egységességének érdekében minden alkalommal forgószárnyal is mértünk).

2004 év során a *felszíni törzsállomások* számában változás nem történt. Mindegyik törzsállomás távmérőként üzemel. A felszíni törzsállomások mellett több mint 140 üzemi állomás üzemeltetéséről kell gondoskodni.

A *felszínközeli (talajvíz) törzshálózatban* új kutat nem létesítettünk, viszont 9 kutat - központi beruházási forrás felhasználásával - távmérővé alakítottunk. Jelenleg 20 távmérő kutunk van.

Az ellenőrzés, illetve adatkinyerés a gyorsadat-szolgálatba bevont kutaknál (távjelző, Dataqua) havonta, a többi Dataqua-s kutaknál másfél-két havonta történik. A Dataqua-s kutak ellenőrzésének száma az év folyamán 480, észlelős kutak esetében. 22 db volt.

A *felszínalatti törzs* (20),- és üzemi (38) *állomások* száma az év folyamán nem változott.

Hidrometeorológiai észlelőhálózatban változás lényegében nem történt. 13 üzemi állomásunk van, ebből 4 állomás egyes elemei (csapadék, hóadatok és hőmérsékletek) a törzshálózatba tartoznak.

A tiszteletdíjas észlelők száma 97 fő. A regisztráló- és távmérő eszközök beállításával az észlelők száma 7 fővel csökkent.

Az OKTVF fejlesztési elképzeléseivel összhangban 2004-ben elkezdük a minőségbiztosítási rendszer előkészítését a vízrajzi tevékenységre az EN ISO 9001:2000 szabvány szerint. Az év végéig a szükséges dokumentáció összeállt és 2005 január 3-tól a felállított követelmények szerint dolgozunk. A tesztidőszakot követően, 2005 tavaszára tervezzük a hivatalos minősítés megszerzését.

Nemzetközi együttműködés terén "A Magyar Köztársaság és a Jugoszláv Szövetségi Köztársaság (Szerbia és Montenegró) közötti hidrológiai együttműködési szabályzat" alapján 2003-ban is elkészítettük közös mérési programunkat és ez alapján a tervezett mérési sorozatokat végrehajtottuk a Dunára, a Kígyósokra és a Baja-Bezdáni csatornára.

Pozitív fejlemény, hogy szerb partnerünk ugyancsak beszerzett egy ADCP eszközt. Meghívásuk alapján 2004 június végén Újvidéken sikeres közös vízhozammérést végeztünk ADCP-vel. Közös elhatározás alapján a mohácsi méréseket 2005-ben már mind a két részről csak ADCP-vel fogjuk végrehajtani.

A felszíni vízkészletgazdálkodás területén lényegi módszertani fejlesztésre az elmúlt évben sem került sor. A hatósági döntések megalapozásához szükséges információkat az aktualizált vízgazdálkodási hossz-szelvények és az összesítő vízmérlegek alapján állítottuk elő. A vízmérleg összeállításához rendeletben előírt adatokat az OVF számára 2004 folyamán is határidőre lejelentettünk.

A felszín alatti vízkészletekkel való gazdálkodás A felszín alatti vízkészletekkel való gazdálkodás tekintetében a működési területünk Hátságot érintő részén a felszín alatti készletből történő vízkivételek engedélyezéséhez végzett szakértői közreműködés esetén továbbra is a korábbi években - a talajvízszint süllyedés okozta problémák végett - elrendelt korlátozásokat tartottuk szem előtt.

Öntözési célú vízkivételt kizárólag a meghatározott területi, vízhasználati kontingens alapulvételével talajvízből, és határozott időtartamra (3, 5 vagy 8 évre) javasoltuk, előnyben részesítve a víztakarékos öntözési módokat.

A felszín alatti engedélyezett vízhasználatok adatait, az üzemi adatszolgáltatást határidőre megküldtük a VITUKI-hoz.

A vízbázisvédelemmel kapcsolatos feladatok megoldása jelentős energiát követelt 2004 év során is.

Az ADUKÖVIZIG működési területén 12 távlati és 16 üzemelő, sérülékeny hidrogeológiai környezetű vízbázist tartunk nyilván.

- A 2004-ben 7 **távlati vízbázis** területén hajtottunk végre **fenntartási, gondozási feladatokat**. Fenntartási, gondozási munkálatok keretében 37 figyelőkútból vett 42 db vízminta vízminőségi vizsgálatát végeztettük el akkreditált laboratóriummal. A védőterület bejárások alkalmával végzett feljegyzéseket figyelembe véve 7 kút esetében végeztünk karbantartási munkálatokat. 2004 évi fenntartási keretösszegeből egy vízbázis védőterület határainak táblákkal való kijelölését, valamint 60 db kút Dataqua típusú vízszintregisztráló műszerrel végzett vízszintészlelését is végrehajtottuk.

A **diagnosztikai beruházás** keretében belül 3 üzemelő és 4 távlati sérülékeny vízbázison folytak a kivitelezési munkálatok, melyek közül egy üzemelő vízbázis esetében a védelmi tervezői munkák eredményeképp elkészült a biztonságba helyezési terv, és biztonságba tartási javaslat.

A diagnosztikát megelőzően 2004 év során 1 távlati vízbázis **gondozási munkálatait** végeztük. Az előzetes hidrogeológiai védőterület bejárásával, egy figyelőkút mintázásával, a szennyezőforrások felmérésével végeztük el a

vízminőségi kiértékelést, és a védőterületre eső szennyezőforrások állapotértékelését.

Szakértői közreműködésünknek köszönhetően 2004 évben 4 üzemelő-, és 1 távlati sérülékeny vízbázis védőterület-kijelölő határozata került kiadásra, és további 4 üzemelő sérülékeny vízbázis védőterület-kijelölő határozata emelkedhetett jogerőre.

A vízgyűjtő-gazdálkodás **jogszabályi háttere** 2004-ben érdemben módosult, kiadásra került a Vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII.21.) Kormány Rendelet, amely tartalmazza az irányelv hazai végrehajtásának szabályait és az egyes feladatok elkészítésének határidejét.

A vízügyi igazgatóságok hatósági jogkörének megszűnése nem hozott gyökeres változást munkánkban. A VIFE által átküldött víziközmű témájú hatósági anyagok műszaki szakvéleményezését folyamatosan végeztük. Adtunk szakvéleményt elvi-, létesítési-, üzemeltetési- és fennmaradási vízjogi engedélyekhez, szakhatósági állásfoglalásokhoz egyaránt. Kevesebb megkeresés volt, mint az előző években, azonban ezek mindegyike lényegi szakmai közreműködést igényelt.

Az eddigi tevékenységünkben nagy hangsúllyal szereplő, és a szakértői munka megfelelő végzéséhez elengedhetetlennek tartott felügyeleti ellenőrzéseken nem voltunk. (Kivételként említhető a kárelhárítási tervvel rendelkező létesítmények őszi, kampányszerű felülvizsgálata, melynek esetenkénti résztvevői voltunk.)

A Területi Vízgazdálkodási Tanács munkájának irányítása VIFE hatáskörbe került, jogszabálytól eltérően, megállapodás alapján a Szakmai Bizottság elnöki teendőit az igazgatóság látta el. Osztályunk feladata ezzel összefüggésben a benyújtott anyagok véleményezése, véleményeztetése volt, vagyis az elnök munkáját segítettük, előkészítettük.

KÖVICE támogatás:

Az év elején megjelenő "Zöld forrás" folyamatos forrásigénylést biztosított a KÖVICE terhére, és ebben az új rendszerben már környezetvédelmi témájú pályázatok érkeztetése, felülvizsgálata (esetleges javíttatása), véleményezése/véleményeztetése és felterjesztése is feladatunk volt. Három pályázat érkezett Igazgatóságunkhoz, ezen túl kettőt csak véleményezésre küldtek meg.

Feladatunk volt a 2003. évi DECVICE pályázat nyerteseivel a KÖVICE felhasználói szerződés előkészítése, a már régebben megkötött szerződések módosítása és az év során benyújtott forráslelővételek ellenőrzést követő felterjesztése. (Vizes létesítmények többségét az építés során megtekintettük.)

Megismertük és használtuk a KÖVICE "citrix" nyilvántartási rendszerét.

A Megyei Területfejlesztési Tanács kérésére négy víziközmű (vízellátás) témájú decentralizált forrásra benyújtott pályázatot véleményeztünk.

A DARFT által meghirdetett, KÖVICE forrás felhasználását igénylő, működési területünket érintő pályázatokat (3 db szennyvízes, 22 db hulladékos) véleményezésre megkaptuk, a döntés-előkészítésben részt vettünk.

Víziközmű társulatok szervezésének előkészítésében, megalakult társulatok munkájában segítséget nyújtottunk.

A Minisztérium és a DARFT által finanszírozott, 2006.-ra megvalósítandó vízminőségjavító beruházások előkészítő munkájában esetenként részt vettünk. (Megbeszéléseken, üzemeltetési egyeztetéseken,...)

Árvízvédelem, folyószabályozás, vízminőségvédelem

1.) Beruházás:

A folyószabályozási tevékenységre előirányzott kőmű építési, tervezési és hajóút kitűzést javító feladatok program szerint teljesültek.

A 2003. évi vízszintrögzítés adatai alapján a VITUKI KHT elkészítette az új hajózási kisvízszintre vonatkozó javaslatot.

A mellékág rehabilitációs feladatok pályázati előkészítése megtörtént.

A jégvédekezésre való felkészülés keretében megtörtént a jégtörő hajók felkészítése.

Vízminőségvédelmi beruházásból elkészült a Dunavölgyi vízrendszer ártéri terület vízminőségi kárelhárítási területi terve.

Az 1560-1433 fkm közötti Duna-szakasz 2003. évi felmérése alapján elkészült az új hajóút kitűzési térkép.

2.) Fenntartás, üzemelés:

A védőtöltés fenntartásra rendelkezésre álló keretből legtöbb helyen csak az egyszeri kaszálást lehetett végrehajtani.

A szakasz-védelemvezetők és az őrszemélyzet bevonásával védelmi gyakorlatot tartottunk, ahol a résztvevők a hagyományos árvízvédelmi módokat és a vízminőségi kárelhárítási eszközök alkalmazását gyakorolták.

Az előirányzott egyéb fenntartási és üzemelési feladatok kisebb módosításokkal teljesültek.

Védekezés:

Árvízvédekezésre és jégvédekezésre nem került sor.

Vízminőségi kárelhárítást védekezési költségre nem folytattunk.

Síkvidéki vízrendezés, Mg. vízhasznosítás

1. Beruházási feladatok

A központi beruházások finanszírozási alapokmányaiban rendelkezésre álló 2004. évi források célszerű felhasználása a tervezett feladatokra igazgatóságunk részéről biztosított volt.

Síkvidéki vízrendezés (Karapancsai szivattyútelep)

66.000 eFt

A Karapancsai szivattyútelepre készített beruházási programterv alapján a 2003-2004. évi feladatok kivitelezőjének kiválasztására szolgáló nyílt közbeszerzési eljárás 2003. III. negyedévében lezajlott. A nyertes ajánlattevővel igazgatóságunk megkötötte a vállalkozási szerződést, majd megkezdődtek a kiviteli munkák. A munkák 2003 évi ütemében kiépítésre került a 2*1,0 m³/sec kapacitású kapacitásbővítés - mely előfeltétele volt a további gépészeti rekonstrukciónak. Felújításra került a szivattyútelep nyomócsöve, végcsappantyúja, és a nyomócsatorna torkolati zsilipe. Megkezdődtek a szivattyútelepi gépház belső épület felújítási munkái.

2004-ben május végére befejeződtek a gépházon és a műhelyen belüli épület felújítási munkák (csempézés, padlófelújítás, mázolás, meszelés). Augusztus közepéig befejeződtek a gépházban a gépészeti rekonstrukciós munkák az eredeti szivattyúk, és gépészeti berendezések felújításával.

A módosított pénzügyi ütemezésnek megfelelően folytak a gépészlakás és a szolgálati helységek felújítási munkái, melyeknek I. üteme (az éves keret mértékéig) augusztus közepéig befejeződött.

2. Fenntartási feladatok

Síkvidéki vízrendezés:

A rendelkezésre álló keretből a 2004. év eleji belvizes időszakok tapasztalatai alapján elvégeztük az V. számú csatorna torkolati 10 km-es szakaszának iszapolását, és a felső szakasz hínárvágását.

A Solti Pólyafoki zsilip megépítését követően a műtárgy feletti mintegy 500 m-es szakaszon végeztünk a Solti árapasztó csatornán egy hidraulikai szempontból szükséges nyomvonal korrekciót.

A fenntartási munkák elvégzéséhez elvégeztük a legkritikusabb állapotban levő csatornaszakaszok geodéziai felmérését.

3. Üzemelési feladatok

Síkvidéki vízrendezés:

A vízrendszerek, szivattyútelepek, őrzárások, és örtelepek üzemelési feladatait a szakágazat az éves üzemtervben jóváhagyottak szerint végrehajtotta.

Sajnos igazgatóságunknak 2004-ben sem volt lehetősége közmunkaerő foglalkoztatására. A korábbi években közmunkások által elvégzett karbantartási feladatok elmaradása a bejáráson meg is mutatkozott a csatornák állapotán. Igazgatóságunk nagy szükségét érzi a közmunkaerők foglalkoztatásának folytatására, mivel a rendelkezésre álló karbantartási keretek szűkössége miatt csak így lehetne a csatornák karbantartottsági állapotán némi javulást elérni.

Mg. Vízhasznosítás:

A téli-tavaszi belvízvédekezéseket követően szakágazatunk kiemelt feladata az öntözővíz szolgáltatás biztonságos ellátása lett. A kora tavaszi csapadékhiány miatt várható volt, hogy az öntözési igények korábban fognak jelentkezni, ezért az időnyre való felkészüléshez a szükséges intézkedéseket időben megtettük.

A vegetációs időszakban kiemelt figyelmet kellett fordítania a vízszolgáltatás megfelelő ellátására, a csatornák megfelelő vízminőségi állapotának biztosítására.

A rendszer átöblítését tavasszal elvégeztük, az öntözési üzemvízszinteket beállítottuk. A 20.832 ha-os főműves engedélyezett területből 7085 ha-ra kötöttünk szolgáltatási szerződést, a 1130 ha vízjogilag engedélyezett halastóból pedig 1010 ha üzemel.

Az üzemelés jellegű karbantartási munkákat április elején kellett megkezdeni, és a zavartalan vízbiztosítás érdekében egészen szeptember végéig folyamatosan végezni (hínárvágás, uszadék kiszedés).

2004-ben megöntözésre került 7085 ha terület, amihez 6.747.000 m³ vizet használtak fel a partner gazdaságok. Az 1010 ha halastóra 15.707.000 m³ került felhasználásra.

Az mg. vízhasznosítási üzemelési feladatok ellátására 25,5 millió forintos árbevétel került pénzügyi forrásként betervezésre. A nyári meleg időjárás és a vízi növényzet intenzív növekedése miatt a jelentkező igényeket csak a csatornák állandó kaszálásával és tisztításával tudtuk kiszolgálni, forintra, míg a tényleges felhasználás 28,4 millió forintra alakult.

3. Védekezés:

2004-ben négy alkalommal volt szükség belvízvédelmi készütség elrendelésére. A belvízvédekezési munkákat és a költségelszámolásokat külső szakértők is rendszeresen ellenőrizték.

Egy esetleges belvízvédekezés során a vízlevezetés biztosítása érdekében azonnal jelentős beavatkozásokat kell végrehajtani a károk megelőzése érdekében. A befogadók rendezetlensége negatív következményekkel jár a belterületek vízkárelhárítási feladatainak ellátására is.

Baja, 2005. február 19.

Tisztelettel:

/: Dr. HALÁSZ RUDOLF :/

igazgató